

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 4. desember 2013 truffet vedtak i

Sak nr: 62/13 (arkivnr.: 201300425-15) og 66/13 (arkivnr.: 201300438-7)

Saken gjelder: Klage fra A (sak 62/13) og klage fra B (sak 66/13) på jordskiftedommer C ved X jordskifterett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Trond Berge
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Björg Tørresdal

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.

Innledning:

Ved brev av 21. august 2013 har A inngitt klage på jordskiftedommer C ved X jordskifterett. Ny klage på jordskiftedommer C ble inngitt av B i brev 28. august 2013. Begge klagene gjelder dommeratferd og har sin bakgrunn i samme jordskiftesak.

Klagene er forelagt jordskiftedommer C, som har avgitt uttalelse ved brev av 20. september og 31. oktober 2013. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra andre parter i saken som var til stede under rettsmøtet, samt fra overingeniør D som også var til stede. Domstolleder ved X jordskifterett er orientert om klagene.

Ved brev 3. og 22. oktober 2013 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet klagerne om at klagene vurderes delvis avvist, idet de dels synes å gjelde forhold som utvalget etter loven ikke har anledning til å vurdere. A har kommet med supplerende bemerkninger i brev 11. oktober 2013.

Da klagene hovedsakelig gjelder samme forhold, har Tilsynsutvalget funnet det hensiktsmessig å forene sakene til felles behandling.

Saksframstilling:

Klagene har sin bakgrunn i en jordskiftesak ved X jordskifterett. A og B var en av flere parter og jordskiftedommer C var dommer i saken. I rettsmøte 30. juli 2013 inngikk partene rettsforlik.

Klageren i sak 62/13 – A – har i hovedsak vist til følgende:

Hun ble utsatt for utilbørlig press og truet til å inngå rettsforlik. Jordskiftedommeren sa at hun kunne miste mye mer hvis hun ikke signerte, og at hun ville bli den tapende part om forlik ikke ble inngått. Dersom dommeren ikke hadde gitt uttrykk for sitt forhåndsstandpunkt, ville hun aldri ha signert rettsforliket.

Hun følte seg helt overkjørt av dommeren. Han ville ikke vektlegge en dom som gir henne rett på eiendommen, og han ville heller ikke høre på hennes synspunkter om hvor grensepunktene var.

Dommeren godtok at en part la fram dokumenter uten at de andre partene var gjort kjent med dem på forhånd. Først i ettertid har klageren fått høre at dette ikke var noe de trengte å godta.

For øvrig pekes det på at to av aktørene som har uttalt seg i saken ikke var til stede under hele forlikprosessen.

Klageren i sak 66/13 – B – har i hovedsak vist til følgende:

Jordskiftedommeren skulle ha veiledet klagerne, som var selvprosederende, om at de kunne protestere mot at lagmannsrettsdommen fra 1947 ble tillatt framlagt i rettsmøtet. Dommeren burde utsatt rettsmøtet, for å gi klagerne en reell mulighet til å sette seg inn i og kommentere dommen. Manglende utsettelse er en alvorlig saksbehandlingsfeil.

Dommen fra 1947 var heller ikke relevant for saken. Jordskiftedommer C skulle derfor ikke ha brukt dommen under befaringen slik han gjorde. Klagerne forsøkte flere ganger å forklare dette til dommeren, men de ble totalt overkjørt av ham. Det var utskiftingen fra 1930 som skulle vært lagt til grunn for grensegangen, ikke dommen fra 1947.

Hun føler seg lurt til å signere et rettsforlik som dommeren styrte helt og holdent. Det ble gitt føringer for hvordan en dom i saken ville bli. Dette er særdeles kritikkverdig.

Innklagede – jordskiftedommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Anførselene om at klagerne ble presset og truet til å underskrive rettsforliket tilbakevises på det sterkeste. Det A kan ha oppfattet som press og trusler, var nødvendig veiledning fra rettens side for å ivareta hennes rettssikkerhet i saken. Klagerne ble som de øvrige partene grundig opplyst om innholdet i forslag til rettsforlik, samt at inngåelse av rettsforlik er frivillig og at dom i saken ville være alternativet.

Han har fulgt de regler og rutiner som gjelder for prosessledelse i retten, og har på ingen måte opptrådt i strid med god dommerskikk. Ved avslutningen av rettsmøtet kom det heller ingen innsigelse eller bemerkninger om hans opptreden.

Parter i saken – E – har uttalt følgende:

De kan ikke huske at noen ble presset til å underskrive rettsforliket.

Part i saken – F – har i hovedsak uttalt følgende:

Han er ikke enig i As framstilling av saken. Dommeren ledet saken på en ryddig og god måte. Han kan heller ikke skjønne at B skulle føle seg overkjørt, da hun ikke var til stede mot slutten av befaringen.

Ingeniør i saken – overingeniør D – har i hovedsak uttalt følgende:

Han oppfattet ikke at A ble utsatt for press eller trusler. Dommeren måtte imidlertid flere ganger under sakens gang veilede henne, da hun ikke klarte å holde de forskjellige dommene, skylddelingsforretningene og grensebeskrivelse fra hverandre. Jordskiftedommer C har ikke på noe tidspunkt forskuttert utfallet av en eventuell dom. Dommeren opptrådte profesjonelt og ryddig.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstolloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagerne har anført manglende veiledning fra innklagedes side. Videre har de anført at han tillot framlagt et dokument som burde vært avvist, samt at han unnlot å utsette rettsmøtet når dokumentet likevel ble tillatt framlagt. Dette er forhold som kan brukes som ankegrunn og som utvalget derved ikke kan vurdere. Klagen avvises i den utstrekning de gjelder forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen.

Klagerne har videre anført at innklagede har opptrådt i strid med god dommerskikk i forbindelse med forliksdrøftinger. Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstolloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Utvalget viser til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv.”

Det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak.

Klagerne har anført at innklagede presset og lurte dem til å inngå rettsforlik, samt at han ga føringer for hva et domsresultat ville bli.

Tilsynsutvalget kan ikke se at slike forhold er sannsynliggjort. Uttalelsene fra de øvrige aktørene i saken tilsier ikke at innklagede opptrådte på en klanderverdig måte. Det er derved ikke grunnlag for å konkludere med at innklagede har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.